

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรมและพัฒนาพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติทางบกอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพทางกายภาพ การจัดการปัญหาทางด้านการออกแบบ และการจัดการในเขตพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติทางบก และแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงทางด้านสถาปัตยกรรมและการจัดการพื้นที่เขตให้บริการนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติทางบก โดยที่อุทยานแห่งชาติสามารถพัฒนาคุณภาพของพื้นที่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวโดยมีการคำนึงถึงสภาพแวดล้อม ทั้งนี้ได้เลือกอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เป็นกรณีศึกษา เนื่องจากเป็นอุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีพื้นที่เขตให้บริการนักท่องเที่ยวหลายเขต รวมทั้งมีการจัดการเขตให้บริการแบ่งออกเป็นหลายแบบตามกิจกรรมในแต่ละเขต เขตบริการที่ศึกษาประกอบด้วย เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ เขตบริการบ้านกร่างแคมป์ และเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง

ประเด็นในการทำวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ ประเด็นทางด้านการออกแบบ และประเด็นทางด้านการจัดการ โดยทั้งสองกลุ่มได้ทำการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ เอกสาร บันทึกต่าง ๆ การสำรวจภาคสนาม และการทำแบบสอบถาม พบว่า ในปัจจุบันทางอุทยานฯ มีความพยายามที่จะพัฒนา และจัดการพื้นที่บริการนักท่องเที่ยวทั้งสามเขตให้สามารถดำเนินงานได้อย่างยั่งยืน โดยมาตรการทางการจัดการต่าง ๆ มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกค่อนข้างครบ แต่เนื่องจากขาดการวางแผนบริเวณตั้งแต่แรก จึงทำให้เขตบริการเกิดปัญหาด้านการใช้งานในเขตบริการ เช่น ทางสัญจรวกวน ขาดความต่อเนื่องของกิจกรรม การใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ ไม่สะดวกแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นของพื้นที่ เกิดปัญหาการจราจร เป็นต้น ส่วนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในเรื่องรูปแบบการท่องเที่ยว พบว่า ถึงแม้จะมีความสนใจในรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แต่ยังคงเผชิญกับความสะดวกรบาย และมีความต้องการที่พักที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นหลัก เขตบริการที่นักท่องเที่ยวมีความสนใจในรูปแบบที่พักที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ มีเพียงเขตบริการบ้านกร่างแคมป์เท่านั้น เนื่องจาก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้พื้นฐานในการท่องเที่ยวด้านนี้เพียงพอ รวมทั้ง กิจกรรมและการบริการที่ส่งเสริมสภาพลักษณะของรูปแบบการท่องเที่ยวยั่งยืนในพื้นที่ยังไม่ชัดเจน จึงควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างทางอุทยานแห่งชาติและชุมชน ในด้านการสร้างจุดเด่นของพื้นที่ควบคู่กับการพัฒนาสภาพทางกายภาพและบริการของเขตบริการ รวมทั้งการให้ความรู้กับประชาชนในการท่องเที่ยวรูปแบบยั่งยืน

Abstract

The objective of the thesis, Sustainable Architectural Design and Development Guidelines for Intensive Use Zone in National Park was to identify the appropriate improvement in the architectural and land management of the tourist service areas in national park as well as the environmental maintenance for tourism purposes. Kaengkrachan National Park in Phetchaburi Province was selected as the subject for the analysis of the physical and management conditions as well as identifying the relevant problems and the implementation of the concept of sustainable development.

The research was focused on 2 major aspects, architectural design and management. All the data were collected from secondary data, documents and records from field surveys and questionnaires. The result showed that, although the National Park Division had been trying to develop and manage its tourist facilities in a sustainable manner with sufficient amenities, such facilities still faced numerous problems due to the lack of provisional site planning. Such problems ranged from incoherent activities to traffic congestion in popular areas. Tourist survey also revealed that, although there had been interests in sustainable tourism, tourists were still accustomed to the comfort and convenience of the conventional facilities and expected such standard in the provided accommodations, the only lodging facilities that could meet such demands could only be found at Ban Krang Camp service area. This might be due to the lack of knowledge of sustainable tourism by the mainstream tourists as well as the lack of clear information from the agencies concerned to promote sustainable tourism in the area.

Thus there should be a further cooperation between the National Park Division and the local communities in the planning of area promotion along with the development of the built environments and services and also to acknowledge the general public about sustainable tourism.